

Heyatımızın bütün sahələri ilə zəngin olan 2025-ci ilə vəda söylədik. Yola saldığımız il yaddaşalan hadisələrlə hekk olundu. Biri digərini əvəzləyən hadisələr Azərbaycan ictimai-siyasi mədəni tarixinə silinməz iz saldı. Bu gün yaranlığı zamandan etibarən, xalqımızın mənəvi sərvətinin və milli mədəniyyətinin təbliği və inkişafı istiqamətində mühüm işlər görən, ilk növbədə, Ümummilli Lider Heydər Əliyevin müdrikliyə əsaslanan həyat fəlsəfəsini, xalqa xidmət missiyasının əbədiyyaşarlığını təmin edən mühüm ideoloji-humanitar mərkəz kimi fealiyyət göstərən Heydər Əliyev Fondu ilə ərizində gördüyü işlər vərəqləyəcəyik. Əhəmiyyəti ilə diqqətə çəkən hər bir gərülən iş xalqın böyük məhəbbətini və etimadını qazanan Azərbaycanın Birinci vitse-prezidenti, Heydər Əliyev Fonduun prezidenti Mehriban xanım Əliyevanın Ulu Öndər Heydər Əliyev ucalığını başlıca meyar götürməsindən, eləcə də Azərbaycanın birinci xanımının zəngin mənəvi və intellektual potensialından qaynaqlanır. Məhz bu cü mükəmmel fealiyyətin mənətiqi nəticəsi olaraq indi Heydər Əliyev Fonduun gördüyü işlərin soraqı dünyadan sayılıb-seçilən ölkələrindən, ən mötəbər beynəlxalq qurumların tribunalalarından gelir. Mehriban xanım Əliyeva Azərbaycanın ictimai-siyasi, mədəni həyatında gördüyü işlərin bir illik məsafəsinə diqqət yemirsək ne qədər möhtəşəm hadisələrin reallaşdırığının bir daha şahidinə çevrilərik.

Xeyriyyəcilik və humanizm kimi dəyərlərdən yoğunluğunu fealiyyət insanlığa, bəşəriyyətə xidmət etmək kimi ali bir dəyərə söykənir. İllərdə ki, yorulmaq bilmedən çalışın və böyük əhəmiyyət kəsb edən, müasir dünyamızın çağırışlarına cavab verən layihələri ilə milyonlarla insanın sevgisini qazanan Azərbaycanın Birinci Xanımı bu fealiyyət özünün vurğuladığı kimi, sarsılmaz həqiqətlərə söykənir: "Əxlaq və mənəviyyat, insaniyyət və şəfqət, inam və məhəbbət, xeyirxahlıq və saf niyyətlər Yaradının hər birimizə bəxş etdiyi en gözəl keyfiyyətlərdir".

Mehriban xanım Əliyeva valideynlərindən əzx etdiyi dəyərləri hər zaman üstün tutaraq, onların öyrətdikləri həqiqətə və mənəviyyata can atmağı özünün həyat məqsədində əctirib: "Onlar öz varlığı ilə ləyaqət və şəref hissinin hər şeydən üstün olduğunu aşılardılar. Öyrətdilər ki, alicənablıq və dürüstlük, mənəviyyat və şəfqət, xeyirxah əməller, inam və məhəbbət - həqiqi xoşbəxtliyə və harmoniyaya aparan yoldur". Bu yol həqiqətə, insanlığa, mərhəmətə aparan yoldur.

"BU GÜN HEYDƏR ƏLİYEV FONDU QARŞISINDA YENİ VƏZİFƏLƏR DAYANIR"

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev çıxışlarının birində Heydər Əliyev Fonduun fealiyyətini yüksək qiymətləndirərək bildirmişdir ki, en böyük xeyriyyəçi nəinki Azərbaycanda, Cənubi Qafqazda Heydər Əliyev Fondudur. Yaranlığı zamandan bu günə qədər Fondu əsas məqsədinin, vəzifəsinin insanlara kömək göstərmək, Azərbaycan mədəniyyətini dünyada təbliğ etmək, təhsil, əshiyə, mədəniyyət, incəsənat, elm sahələrinə töhfə verməkdən ibaret olduğunu diqqətə əctirdirmişdir: "Azərbaycanın multikultural dövlət kimi, müasir dövlət kimi dünyada tanıdılmasında Heydər Əliyev Fonduun müstəsna xidmətləri vardır. Məhz Fondu fealiyyəti nəticəsində Azərbaycan daha çox tanınır və məhz bu amil bizi ikinci Qarabağ müharibəsi dövründə kömək göstərdi. Çünkü Azərbaycan xalqı yaxşı bilir ki, o vaxt erməni lobbisi və onun havadarları Azərbaycan haqqında olmazın yalanlar uydurub media məkanına atmışlar. Ancaq uzun illər ərzində Heydər Əliyev Fonduun müxtəlif ölkələrdə fealiyyəti və Azərbaycanın müasir, mütərəqqi dövlət kimi tanidlaması bu təbliğati alt-üst etmişdir. Bu gün Heydər Əliyev Fondu qarşısında yeni vəzifələr dayanır. Ənənəvi fealiyyətlə yanaşı, bu gün Fondu azad edilmiş tor-

2025-ci il: Heydər Əliyev Fonduun imza atlığı möhtəşəm layihələr

HEYDƏR ƏLİYEV FONDU

paqlarda geniş fealiyyətə başlamışdır".

2025-ci ildə Azərbaycanda baş verən sıçrayışlarda, onun simasının gündən-güne dəyişməsində, dünyanın nüfuzlu dövlətləri sırasında layiq yer qazanmasında Mehriban xanım Əliyevanın fealiyyəti, genişmiqyaslı layihələrinin müstəsna yeri və əhəmiyyəti var. Onun həyata keçirdiyi layihələr yerli əhəmiyyətli sosial problemlərin həlline, xüsusi qayğıya ehtiyyacı olan insanlara kömək məqsədi daşıyır. İnsanların yaradıcı potensialının, bilik və bacarıqlarının aşkar çıxarılmasına, qabiliyətlərinin göstərməsinə, inkişaf etdirməsinə yardım edir. Azərbaycan həqiqətlərini dünya ictimaiyyətinə əctirdirməq, əşəq müəssisələrinin infrastrukturlarını, əshiyə və tibbi təsisatları inkişaf etdirmək istiqamətində Fondu böyük mahiyyət daşıyan addımları Mehriban xanım Əliyevanın humanizm prinsiplerine söykənir.

DİN'LƏR VƏ MƏDƏNİYYƏTLƏRƏ RƏRASİ DİALOQUN NÜMUNƏSİ

Milli-mənəvi dəyərlərin qorunması və dinli ziyanətgahların yenidən qurulması prosesinə fəal suretdə qoşulan Heydər Əliyev Fonduun ölkəmizdə həyata keçirdiyi "Tolerantlığın ünvanı - Azərbaycan" layihəsi çərçivəsində ölkədə bir neçə dini ocağın təmiri və yenidən qurulması həyata keçirilmişdir. Fondu təşəbbüsü ilə Gəncədə Comərd Qəssab və Cavad xan türbələri yüksək seviyyədə bərpa edilmişdir. Bu sıradə paytaxtın Buzovna qəsəbəsində "Tolerantlığın ünvanı - Azərbaycan" layihəsi çərçivəsində əsaslı surətdə yenidən qurulan Cümə məscidi də xüsusi əhəmiyyət kəsb edir. Azərbaycan ərazisində, bütövlükde Cənubi Qafqazda və Yaxın Şərqi ən qədim müsləman məbadırlarından olan Şamaxı Cümə məscidində əsaslı təmir və yenidənqurma işləri aparılmış, Qəbələdə isə yeni məscid inşa olunmuşdur.

Azərbaycanda bütün dövrlərde, ictimaiyyəsi quruluşdan asılı olmayıaraq, müxtəlif dillərdə danışan, müxtəlif dinləri təmsil edən insanlar sülh, əmin-amanlıq və qarşılıqlı hörmət şəraitində bir ailə kimi yaşayıblar. Bu gün də belədir. Müasir dünyamızda çoxkonfessiyali və çoxmillətli Azərbaycan bu ənənələrə sadiqdir və bu, en böyük sərvətlərdən biridir. Təsadüfi deyildir ki, son illər mədəniyyətlərarası və sivilizasiyalararası dialoqua töhfələrini verir. Müasir dövrümüzdə Heydər Əliyev Fondu, nəinki Azərbaycanın, eləcə də, ümumdünya mədəni irsinin qorunmasına böyük əhəmiyyət verir. Fondu layihələrindən olan "Azərbaycan - tolerantlığın ünvanı" layihəsi çərçivəsində Avropada Versal Sarayının memarlıq abidələrinin, kafedral kilsənin vitrajlarının bərpası Azərbaycanda tolerantlığın, döyünlülüyünün, dünya mədəniyyətlərinin rəngarəngliyinə hörmətin qədim və möhkəm kökləri olduğunu özündə bir dəha ehtiva edir. Azərbaycanın Birinci xanımı Mehriban Əliyeva Roma şəhərinin ətrafında yerləşən 60-a yaxın katakombaların bərpasında əhəmiyyətli işlərə imza atmışdır. Müqəddəs Marçellino və Pietro katakombaları xristian aləmi üçün ən mühüm və ən maraqlı abidələrdən biridir və bu addım dinlər və mə-

dəniyyətlərə rəsədi dialoqun da-ha bir parlaq nümunəsi olaraq tarixə yazıldı. Romanın bele nüfuzlu arxeoloji abidəsinin bərpasına töhfəsini verən Heydər Əliyev Fondu tarixi missiyasını həyata keçirmiş oldu. Heydər Əliyev Fonduun Fransanın Orn Departamentinin Santiyi, Fresnay o Sovaj, San-ler la Jerar, Tanvil, Kurjust, Revoyon və Mal yaşayış qəsəbələrində X-XII əsrərə aid 7 kilsənin bərpası na yardım etməsi də "Azərbaycan - tolerantlığın ünvanı" layihəsi çərçivəsində reallığa əvvəl.

Faaliyyəti dövründə əldə etdiyi nailiyyətlər Fondu qeyri-hökumət təşkilatı olaraq həyata keçirdiyi layihələri ilə təkcə Azərbaycanda deyil, beynəlxalq aləmdə böyük nüfuz qazandığını göstərir. Gördüyü işlərində təvəzükliq göstərir. Mehriban Əliyeva həqiqətən, gördüyü işlərle kimliyini, böyükliyünü bu dünyada gördüyü işlərle reallaşdırır. Məmləkətine şərəf getirən Mehriban xanım Əliyeva Azərbaycan qadını, Azərbaycan insani obrazını yaradıb. Azərbaycan haqqında olan təsəvvür, insan haqqında olan təsəvvür Onun layihələri əsasında tamam fərqli bir şəkildə meydana çıxıb. Bütün dünyaya müstəqil dövlətdə yaşayan qadın obrazının lazımi şəkildə təqdiminə nail olub.

2025-ci ildə Heydər Əliyev Fonduun dəstəyi ilə Müqəddəs Kommodilla katakombalarının bərpası layihəsinin açılış mərasimi olub. Bu layihə həyata keçirilməzdən əvvəl Azərbaycan tərəfi ilə iki digər mühüm layihəni də icra edib.

Müqəddəs Arxeologiya üzrə Pontifik Komissiyasının sabiq prezidenti kardinal Canfranko Ravazi ölkəmizə səmimi və dərin dostluq telleri ilə bağlı olduğunu vurğulayaraq, Azərbaycana üç dəfə səfər etdiyini diqqətə əctirdir, səfərlər çərçivəsində Prezident İlham Əliyev tərəfindən qəbul olunduğunu və məhz onun qərarı ilə Azərbaycan dövlətinin ən yüksək mükafatlarından birinə - "Dostluq" ordeninə layiq görüldüğünü qeyd edib. Canfranko Ravazi Birinci vitse-prezident Mehriban Əliyeva ilə səmimi dostluq və qarşılıqlı hörmət münasibətlərindən söz açaraq deyib: "Bu münasibətlər uzun illər ərzində formalışib, şəxsən mənə böyük və dərin təessürat bağışlayıb. Təşkil etdiyimiz səfərlərde Birinci vitse-prezidentin arxeologiya sahəsinə xüsusi bağlılığının şahidi olduq. Çünkü səfərlər çərçivəsində bərpa olunan yerləri şəxsən özü ziyaret edirdi. Əlbəttə ki, onun dəstəyi sayəsində, Heydər Əliyev Fonduun göstərdiyi yardım neticəsində bu gün katakombaların açılışında eməkdaşlığımızın yeni bir səhifəsinə yəzirik. Görülmüş işlərə görə Birinci vitse-prezidentə dərin təşəkkürümüz bildirirəm".

Azərbaycanın əsrlər boyu müxtəlif dinlərin və mədəniyyətlərin nümayəndələrinin birgə sülh, qarşılıqlı hörmət, tolerantlıq və harmoniya şəraitində yaşayan bir məkan olduğunu vurğulayan Mehriban Əliyeva deyib: "Bu gün bu prinsiplər həm bizim dövlət siyasetimizin əsasıdır, həm də həyat tərzimizdir. Əminəm ki, bugünkü mürəkkəb dünyada dövlətlərimiz arasında genişlənən eməkdaşlıq, dostluq əlaqələri bir nümunədir".

Heydər Əliyev Fonduun dəstəyi ilə Ruanda məktəbi içməli su ilə təchiz olunub

Heydər Əliyev Fondu əksər Afrika ölkələri üçün bir nömrəli problem olan - içməli su ilə təchiz məsələsinə öz töhfəsini verib. Belə ki, Fondu "Afrika ölkələrində təhsil və

mədəniyyətin inkişafı" layihəsi çərçivəsində Ruandanın Şərqi əyalətinin administrativ mərkəzi Rvamaqana şəhər məktəbi içmeli su ilə təchiz edilib.

Heydər Əliyev Fonduun vitse-prezidenti Leyla Əliyeva Ruandaya səfəri zamanı Rvamaqana şəhər məktəbinde olub. Heydər Əliyev Fonduun dəstəyi ilə məktəb binasının yerləşdiyi ərazidə su quyusu qazilaraq saatda 3 ton yaxın içmeli suyun verilməsi təmin edilib. Bundan əvvəl sakınlar tələbatlarını təmin etmək üçün yağış suyundan asılı vəziyyətdə olublar. Məktəblə tanışlıq zamanı şagirdlər Azərbaycan haqqında daha geniş məlumat əldə edib, ölkəmizin ənənəvi təamlarını dadiylər.

QARABAĞ VƏ ŞƏRQİ ZƏNGƏZURDA TARİXİ-DİNİ ABİDƏLƏRƏ YENİ HƏYAT

Fondu işğaldan azad olunan ərazilərdə tarixi-dini abidələrin təmir və bərpası ilə bağlı gördüyü işlər təqdirəlayıqdır. Bu ilin ən yaddaşalan hadisələrindən biri Ağdam rayonunun Qiylaslı kəndindəki tarixi məscidin binasının bərpədən sonra açılışındır. Xatırladaq ki, 2021-ci il mayın 28-də Prezident İlham Əliyev Ağdamda səfəri çərçivəsində Qiylaslı məscidində olub.

Ölkəmizdə ayrı-ayrı dinlərin məbədləri bütün dövrlərde yüksək seviyyədə mühafizə olunub, məscid, kilsə və sinagoglar təmir və bərpa edilib. Azərbaycan xalqının qədim mədəniyyətinin təşəkkül tapıldığı Qarabağ və Şərqi Zəngəzur əraziləri öz tarixi, maddi-mədəniyyət və dini abidələri ilə hər zaman zəngin olub. Təessüf ki, 30 ilə yaxın davam edən işğal dövründə əzəli Azərbaycan torpaqlarında olan bütün dini abidələrə qarşı vəhşiliklər töredilmişdir. İşğalın ən ağır fəsadlarından biri bəşəri əhəmiyyətə malik mədəni ərsin, o cümlədən İslam diniə aid abidələrin qəden dağıdılması və məhv edilməsidir. İlkən araşdırılmalara görə, işğal dövründə 65 məscidin yerlə-yeşən edildiyinə dair məlumatlar olsa da, təessüf ki, bu rəqəmlər getdikcə artmaqdadır. 44 gün davam edən mühabibədə Müzəffər Azərbaycan Ordusunun təcavüzkar Ermenistanı məglub edərək, işğaldan azad etdiyi Vətən torpaqlarında bu gün həyata keçirilən tikinti-bərpa işlərində Mehriban xanım Əliyevanın da həyata keçirdiyi layihələr töhfəsini verməkdədir. Büyük Qayıdışın möhtəşəm olacağına əminlik və bu işdə Mehriban Əliyevanın payı müstəsna olacaqdır. Artıq bu işlərin ilkən adımlarını və reallaşan layihələri görürük. Heydər Əliyev Fondu məscidlərin təmirini öz üzərinə götürüb. Heydər Əliyev Fonduun dəstəyi ilə bürüncən hazırlanın M.P. Vaqifin büstü öz əvvəlki yerinə qaytarılıb. Görülen işlər kifayət qədərdir. Damarlarında azərbaycanlı qan qövr edən Büyük Ziyalının işığında Azərbaycanın hər bir bölgəsində əməyini, layihələrini görürük. Bu hər kəsi qururlandırır.

Bu layihələrin miqyası geniş və ehətəlidir. Mehriban xanım Əliyeva her zaman olduğu kimi, yola saldığını 2025-ci ildə də möhtəşəm layihələre imza atdı. Müasir standartlara cavab verən təhsil kompleksləri yaratmaqla yanaşı, gənclərin hərtərəflili inkişafına diqqətlə yanaşaraq əşəq və yeniyetmələrde idmana maraqla maraqlaşmaq, onları sağlam ruhda tərbiyə etmek istiqamətində müxtəlif layihələr də həyata keçirdi. Əlbəttə ki, bu Mehriban xanım Əliyevanın yalnız təhsillə bağlı həyata keçirdiyi layihələri yox, Qarabağımızda və Şərqi Zəngəzurda gerkələşdiriyi layihələr də tarixin yaddaşına hekk olundu.

Nəzakət ƏLƏDDİNQIZI